



ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2012:01
ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 2

Ridhus vid Skälv



Östergötland, Norrköpings socken (f d Borgs socken), Norrköpings
kommun, fastighet Borg 11:2

Leif Karlenby



ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2012:01
ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 2

Ridhus vid Skälv

Östergötland, Norrköpings socken (f d Borgs socken), Norrköpings
kommun, fastighet Borg 11:2

Leif Karlenby

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019–609 04 10

www.arkeologgruppen.se

arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

Omslagsbild: Schakten som grävdes på den sydvästra delen av utredningsområdet från SÖ. Foto Leif Karlenby.

©2012 Arkeologgruppen

Arkeologgruppen rapport 2012:01

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Gävle 2011.

Medgivande I 2011/1156.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
Bakgrund.....	5
Utredningsområdet.....	6
Metod.....	6
Resultat.....	6
Utvärdering av undersökningsplanen.....	7
Referenser.....	9
Administrativa uppgifter.....	10
Bilaga: Schakttabell.....	11



Figur 1. Översikt av området runt Norrköping. Undersökningsområdet är markerat med en röd prick. Skala 1:100 000.

Sammanfattning

Arkeologgruppen i Örebro AB har genomfört en utredning – etapp 2 invid hästgården Skälv utanför Norrköping. Eftersom området var beläget i en mycket fornlämningsrikt bygd befarade Länsstyrelsen att det kunde finnas lämningar inom det område som Norrköpings ryttaförening (NORF) planerade bygga. Sju schakt drogs inom området som visade att området var fritt från fornlämningar. Den nordöstra delen var täckt av ett metertjockt lager med fyllmassor, men bedömdes utifrån topografiska skäl vara likvärdigt med den sydvästra delen och undersöktes ej. Omgivande fornlämningar låg på högre belägen, impedimentsbunden mark i söder och norr.

Bakgrund

Med anledning av planerna på en nybyggnation av ett ridhus har Länsstyrelsen i Östergötlands län beslutat om en arkeologisk utredning inom fastigheten Borg 11:2. I närområdet finns många fornlämningar. Inför bygget av E4 väster om och igenom Norrköping undersöktes flera grav- och boplatssområden, även enstaka hållristningsytor kom att beröras. I den omedelbara närheten till nu aktuellt område genomfördes en undersökning av ett gravfält. Borg 277 (Ängeby 1994) och en grav- och boplatssyta, Borg 269 (Kaliff 1993). I det förra fallet grävdes 20 stycken gravar ut, de bedömdes vara resterna efter bortplöjda stensättningar. Platsen daterades till yngre järnålder (Ängeby 1994). På den senare ytan fanns drygt 300 boplatssanläggningar. Där undersöktes även 63 stycken gravar (Kaliff 1992:66ff). Ett av fynden i området blev särskilt uppmärksammat, en förgylld silverberlock (Kaliff 1992:68ff, foto s. 79). Även de andra gravarna var rika på fynd och hela gravfältet visar på en stormannamiljö (1992:71). På den närbelägna boplatssytan invid Högby gamla bytomt har det gått att tolka ut fyra långhus på platsen och där fanns också flera grophus (Kaliff 1992:65; Lindeblad 1995).

Utredningsområdet

Utredningsområdet var beläget väster om Skälv gård och de stora stallbyggnader som är belägna där. Det utgjorde en liten yta på 1800 m² (24x75 meter). Ytterligare 5 meter utanför vardera sidan på området inkluderades i utredningsområdet. Därmed blev ytan 2900 m². Platsen var belägen i en hästhage som tidigare sannolikt varit åkermark. Tvärs över ytan löpte ett 5 meter brett dike. Detta delade området i två ytor, på den sydvästra sidan var ytan cirka 25 meter bred och på den nordöstra cirka 5 meter.

Hela ytan var lågt belägen i förhållande till omgivande områden. Marken sluttade ned mot detta område från alla håll, vilket innebar att marken var mycket sank. Vid undersökningstillfället stod en del av ytan under vatten vilket gjorde att vid grävningen vatten trängde upp från botten av schakten (se omslagsbild).

Metod

Utredningen genomfördes med hjälp av schakt grävda med en grävmaskin. Denna var en 6-tonsmaskin på gummilarver. Skopan var 1,5 meter bred och schakten grävdes med en skopas bredd. Sju schakt grävdes i hästhagen på den sydvästra sidan av det breda diket (se figur 2 och bilaga). På den östra sidan var marken täckt av ett metertjockt lager av fyllningsmassor, stora klumpar av betong och annat byggavfall.

Resultat

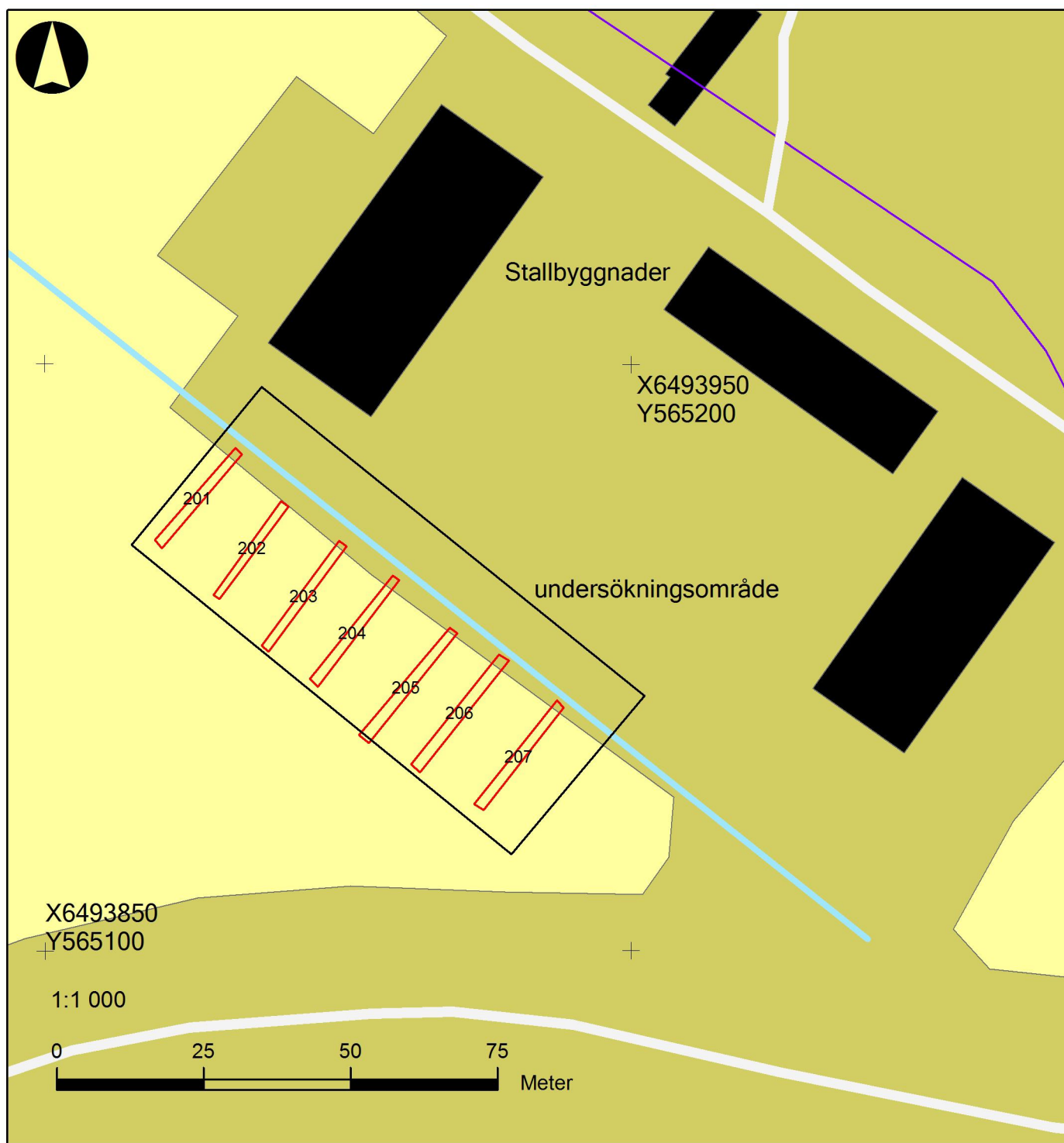
I de sju schakten påträffades ingen fornlämning. I de två nordligaste (S201 och S202) fanns spår av ett kulturlager med kol och tegel. Detta var dock recent och hör förmodligen ihop med de arbeten som utförts i samband med byggnationen av befintlig stallbebyggelse.

Området var lågt och vattensjukt. Detta gällde även den nordöstra sidan där området var täckt med fyllmassor. Denna yta bedömdes utifrån förutsättningarna vara likvärdig med den sydvästra varför man kunde förvänta sig att även denna skulle sakna fornlämningar. Rent topografiskt var hela området beläget i det lägsta partiet och de platser där fornlämningar fanns i området var belägna på högre impedimentmark i söder och norr.

Utvärdering av undersökningsplanen

Uppdraget vara att utföra en arkeologisk utredning etapp 2 inom det område som planerades för byggnation. Syftet var att fastställa om fast fornlämning kunde komma att beröras av den planerade byggnaden. I de fall fornlämning påträffades skulle dessa dokumenteras avseende karaktär och omfattning samt dateras där detta var möjligt.

Då inga fornlämningar påträffades innefattar denna rapport inte dessa moment. Däremot är uppdraget och syftet uppnått.



Figur 2. Plan över undersökningsområdet och de grävda schakten. Skala 1:1000.

Referenser

- Kaliff, A. 1992. Skälv – en stormannagård med gravfält från äldre järnålder. I Kaliff, A & Larsson, M. (Red): *En väg med historia. Forn tidens östgötar i nytt ljus*. Riksantikvarieämbetet. Stockholm.
- Kaliff, A. 1993. *Skälv en gård och ett gårdsgravfält från äldre järnålder*. Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer. Undersökningsverksamheten 1992:9. Stockholm.
- Lindeblad, K. 1995. *En järnåldersboplats vid Högby gamla tomt Skälv 6717, RAÄ 186 och 99, Borgs socken, Norrköpings kommun, Östergötland, Arkeologisk undersökning*. Riksantikvarieämbetet UV Linköping rapport 1995:22. Linköping.
- Ängeby, G. 1994. *Ett överodlat gravfält vid Skälv Skälv 6717, fornl 277 : arkeologisk undersökning, Borgs och Löts socknar, Norrköpings kommun, Östergötland*. Riksantikvarieämbetet UV Linköping rapport 1994:62. Linköping.

Administrativa uppgifter

Landskap: Östergötland
Län: Östergötlands län
Kommun: Norrköpings kommun
Socken: Norrköpings socken
Fastighet: Borg 11:2

Arkeologgruppens diarienummer: Ag2011_31
Länsstyrelsens diarienummer: 431-6806-11
Projektnr: 2011_31
Fornlämningsnr: -

Projektgrupp:
Leif Karlenby, Annica Ramström
Personal:
Leif Karlenby, Annica Ramström

Undersökningstid: 11-10-31
Exploateringsyta: 2900 m²
Undersökt yta: 157 löpmeter, 236 m²
Läge: Ekonomiska kartan, blad 8G 9d
Koordinatsystem: SWEREF 99 TM

Dokumentationshandlingar som förvaras i ATA, RAÄ, Stockholm:

-

Digitalt arkiv:
Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd:
Inga fynd omhändertogs.

Bilaga: Schakttabell

Schakt nr	Beskrivning
S201	20x1,5 m, 0,3 m dj. Matjord över glacial lera. I östra delen ett 0,2 m tjockt kulturlager med kol och tegel.
S202	20,x 1,5 m, 0,3 m dj. Matjord över glacial lera. I östra delen ett diffust kulturlager med en del kol och tegel.
S203	22X1,5 m, 0,3 m dj. Matjord över glacial lera.
S204	23x1,5 m, 0,3 m dj. Matjord över glacial lera.
S205	26x1,5 m, 0,3 m dj. Matjord över glacial lera.
S206	24x1,5 m, 0,3 m dj. Matjord över glacial lera. Vattensjukt område.
S207	22x1,5 m, 0,3 m dj. Matjord över glacial lera. Vattensjukt område.